

Henseender end de Andre, der allerede i en Menneskealder have gratis havt Baner at kjøre paa. Det øvrige Bidrag maatte saa udredes dels af Amtet og Kjøbstadkommunerne og dels af Staten, men for at ikke Baner, Privatmænd, Kommissionærer o. s. v. skulle have utilbørlig Fordel, burde Staten paatage sig at udlægge hele Beløbet til Anlægget, hvad den kan gjøre billigst, og den maatte da paalægge de vedkommende Kjøbstæder, Amtet og Sogne at forrente Beløbet og afdrage det i et langt større Antal Aar, end det sædvanlig er Tilfældet, for at det kunde komme til at hvile som et konstant Paalæg paa et Slægtled eller mere. Det er Betragtninger, jeg har fremsat den Gang, og som jeg atter fremsætter i Dag. Jeg indrømmer, at de blive i Alt væsentlig billige af Udvalget for disse nye Amts-jernveies Vedkommende, men saavidt jeg forstod, vilde man absolut igjennem med dem trods alle Principer og turde derfor ikke lade de fornuftige Betragtninger komme frem, og saa hviæde vi os og lod det staa hen. Det var da ingen Separatbetænkning, men maaste er det i Forhold til Thingets Stemning nu en Separatbetragtning; jeg skal imidlertid ikke undlade at gjøre dem gjældende, hver Gang man kommer mig paa Livet med disse Baner. Enhver, der ser et Kort over Standerborg Amt, vil vistnok ogsaa sige, at skal Standerborg Amt betale 2—300,000 Kr. til nye Baner, saa kunde det dog maaste nok anvende de Penge bedre, og skal Veile Amt samle et lignende Beløb, saa maa det selv have Haand i Hante med og have overveiet, hvilke Baner man bør støtte som Statsbaner og efter hvilken Orden og hvilket Nummer, efter at man har været saa heldig, det vil sige uheldig, at faae Statsbanen lagt langs Kysten, saa at man i Amtet forholdsvis har lidt Nytte af den som Trafikbane. Den ærede Indenrigsminister bryder sig ikke om, hvor mange Penge, der kommer ud af Borgernes og Kommunernes Sommer, naar Staten blot kan blive fri, saavidt jeg kan forstaa paa hans Udtalelser. Dette forekommer mig i to Henseender at være urigtigt. Indenrigsministeren er Over-tilsynshavende for Kommunerne; det Stats-tilsyn, Grundloven tilsiger for Kommunernes Styrelse, er betroet Indenrigsministeren paa Embedsvegne, og jeg begriber ikke, hvorledes Indenrigsministere have kunnet tage det saa lempelig med Tilskud til Banerne fra Kommunerne, som det mange Steder har været Tilfældet. Jeg erindrer endnu, at — ikke den sidst afdøde, men den forud for ham afdøde Indenrigsminister kom og foreslog os en Koncession paa en

Bane fra Hou til Aarhus, som skulde koste 1,330,000 Kr. Men det oplystes saa, at Banen kunde anlægges for 1 Million, og man maatte da gaa til at sætte Koncessionen ned med 330,000 Kr., men hvor skulde de Penge være komne hen? Det var For-delen paa Preference-Aktierne o. s. v., og hvis Banen var blevet anlagt, som Indenrigsministeren, Kommunernes øverste Tilsynshavende, foreslog, saa kunde Kommunerne for bestandig have stude en hvid Pind efter deres Tilskud. Man siger nok, det er Folks eget Dnske, det er Kommunernes egne Sager, lad dem faae det, som de ville have det, men jeg siger: Nei, vi maa kontrollere ogsaa den Del af Indenrigsministerens Embedsførelse, og se, om han ikke der gaar for vidt. Hvis man vil gennemgaa disse Tegninger, hvorefter man vil bygge disse Baner, og naar man vil sammenligne Beslutningerne med Protesterne fra de paagjældende Sognes Beboere, saa er jeg tilbøielig til at tro, at man vil nære nogen Tvivl om, hvorvidt Kommunevæsenets øverste Tilsynshavende har handlet ret, da han approberede den Slags Beslutninger af Kommuneraadene. Det ligger ikke i Kommunalloven, det ligger i Virkeligheden udenfor Kommunallovens Omraade. Paa den anden Side forekommer det mig aldeles urigtigt at ville sige: Intet Statstilskud til disse Baner. Befindes det rigtigt at anlægge disse Baner, saa er det ubilligt at forlange, at affidesliggende og magre Egne skulle aarlig bidrage til at dække et Understud i Banernes Drift paa 4½ Millioner, at de skulle bære denne Jernbanestat uden selv at faae mere direkte Nytte af dette Samfundsgode. I begge Henseender forekommer det mig, at Indenrigsministerens Stilling ikke er forsvarlig. Der savnes ved dette private Forslag Motiver: Hvor lange ere disse Baner? I hvilken Retning skulle de gaa? Banen til Gibe skal gaa gjennem Greisdalen, siger man, tidligere har jeg ogsaa hørt tale om Veiledalen. Hvor faar de Pengene fra? Haves der nogen Garanti for at kunne staa dem til Bete? Der er jo en Række af Oplysninger, som jeg dog troede maatte mundtlig ledsage et saadant Lovforslag, naar de ikke vare trykte. Man vil maaste henvise til, hvad der tidligere er stet, men saa skulde man dog have sagt bestemt, at det skulde være i den og den Form, hvori det tidligere var forelagt af Regjeringen, men heller ikke det er stet. Jeg skulde meget ønske disse Spørgsmaal grundig drøftede, og hvis de komme frem paany til Forhandling her, ønsker jeg at de komme frem i Overensstemmelse med